

ВІДГУК ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу Ожогана Павла Зіновійовича
«Клінічне обґрунтування удосконалених методик естетичного ортопедичного
лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
у разову спеціалізовану вчену раду ДФ 20.601.131
Івано-Франківського національного медичного університету, що
утворена згідно наказу ректора № 652-д від 27.05.2026 року для розгляду та
проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора
філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я»,
за спеціальністю 221 «Стоматологія»

1. СТУПІНЬ АКТУАЛЬНОСТІ ОБРАНОЇ ТЕМИ.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, поширеність карієсу серед населення світу сягає 98 %, і Україна не є винятком щодо цієї тенденції. Водночас карієс не є єдиним чинником, що призводить до морфологічних, функціональних та естетичних порушень твердих тканин зубів.

Поряд із каріозними ураженнями існує широкий спектр патологічних станів, які належать до групи некаріозних уражень зубів. У подальшому такі дефекти потребують відновлення за допомогою сучасних методів стоматологічного лікування. Найбільш поширеними серед них є художня реставрація із застосуванням світлотверднучих композитних матеріалів, а також ортопедичне лікування з використанням естетичних конструкцій, зокрема керамічних вінірів, люмінірів, суцільнокерамічних і металокерамічних коронок.

Необхідність розробки та впровадження в практичну стоматологію стандартизованих підходів до оцінювання якості ортопедичного лікування неодноразово підкреслювалася у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Лише комплексний підхід, оснований на ґрунтовному розумінні можливостей ятрогенних втручань та прогнозуванні подальших змін, здатний забезпечити високу ефективність стоматологічного лікування навіть у складних клінічних випадках, сприяючи

досягненню оптимальних функціональних і естетичних результатів під час комплексної стоматологічної реабілітації.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю вдосконалення ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів шляхом клінічного обґрунтування сучасних методик та врахування естетичних критеріїв із використанням 3D-технологій. Саме ці аспекти визначають мету та завдання наукової роботи.

Обрана тематика дисертаційного дослідження є своєчасною та актуальною, оскільки потребує подальшої розробки методів виготовлення естетичних незнімних безметалевих конструкцій, які забезпечують максимально точне відтворення природного кольору та анатомічної форми зубів, високий рівень біосумісності, а також відсутність негативного впливу на тканини пародонта.

2. ОЦІНКА НАУКОВОГО РІВНЯ ДИСЕРТАЦІЇ І НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА.

Дисертація виконана на високому методологічному рівні та є цілісним і завершеним науковим дослідженням. Формулювання мети роботи й пов'язаних із нею завдань, спрямованих на вивчення стану зубо-щелепної системи у пацієнтів на наявність естетичних проблем та потребі і поширеності застосування естетичних методів лікування непрямими реставраціями у пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів, базується на ґрунтовному аналізі значного масиву наукових джерел.

У дослідженні переконливо обґрунтовано доцільність застосування всіх використаних автором методів, чітко визначено об'єктивні критерії формування дослідних груп та використано адекватні методи статистичної обробки отриманих даних.

Наукові положення, сформульовані здобувачкою у дисертаційній роботі, є науково виваженими та базуються на ґрунтовному аналізі даних сучасних літературних джерел, результатах власних досліджень та їх всебічному обговоренні.

Відповідно до визначеної мети та поставлених завдань, здобувачем проведено порівняльну клінічну оцінку застосування запропонованих методів ортопедичного

лікування пацієнтів із естетичними дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів безметалевими естетичними незнімними конструкціями протезів із використанням цифрових 3D технологій.

3. НОВИЗНА ПРЕДСТАВЛЕНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА/АБО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВЕДЕНИХ ЗДОБУВАЧЕМ ДОСЛІДЖЕНЬ, ПОВНОТА ВИКЛАДУ В ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЯХ.

Результати дисертаційного дослідження дали змогу вперше визначити серед пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів рівень потреби та поширеність застосування естетичних методів лікування, зокрема непрямих безметалевих реставрацій.

У межах виконання дисертаційної роботи автором розроблено «Карту визначення рівня естетики пацієнтів» та індекс естетики, які забезпечують об'єктивну оцінку чинників, що враховуються пацієнтами під час оцінювання естетичного вигляду та функціонального стану фронтальної групи зубів.

Уперше на підставі результатів експериментального дослідження біосумісності із застосуванням методів профілометрії та атомно-силової мікроскопії встановлено, що використання незнімних ортопедичних конструкцій на основі діоксиду цирконію та пресованої кераміки сприяє зниженню ризику розвитку запальних процесів у тканинах маргінального пародонта завдяки меншій адсорбції білків і клітинній адгезії.

На основі сучасних методів дослідження та аналізу показників місцевого імунітету ротової порожнини доведено переваги запропонованих методів ортопедичного лікування пацієнтів із використанням безметалевих конструкцій.

У межах кваліфікаційної роботи автором також створено цифрову програму для визначення кольору зубів, основними перевагами якої є автоматизація процесу, простота використання та доступність.

Основні результати дослідження та наукові положення дисертації повною мірою висвітлені у 16 наукових працях, серед яких 6 статей опубліковано у фахових наукових виданнях, з них 5 – у виданнях, що індексуються міжнародною

наукометричною базою Scopus, та 1 – у виданні, включеному до бази Web of Science Core Collection.

Крім того, результати дослідження представлені у 9 тезах доповідей міжнародних науково-практичних конференцій. Отримано 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

4. НАУКОВА ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ, НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ, СФОРМУЛЬОВАНИХ У ДИСЕРТАЦІЇ.

Наукові положення, представлені здобувачкою у дисертаційній роботі, є належним чином обґрунтованими та базуються на ґрунтовному аналізі сучасних літературних джерел, результатах власних клінічних і експериментальних досліджень, а також їх всебічному обговоренні.

Відповідно до поставленої мети та визначених завдань автором проведено комплексне клініко-експериментальне дослідження ефективності застосування естетичних незнімних безметалевих конструкцій для максимально точного відтворення природного кольору та анатомічної форми зубів із використанням сучасних цифрових 3D-технологій.

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідних тем кафедри стоматології післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету МОЗ України «Клініко-експериментальне обґрунтування сучасних методів діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань» (державний реєстраційний номер 0124U003547) та кафедри ортопедичної стоматології Івано-Франківського національного медичного університету «Клініко-експериментальне обґрунтування діагностики і ортопедичного лікування хворих із захворюваннями щелепно-лицевої ділянки» (державний реєстраційний номер 0122U200053). Здобувача брав безпосередню участь у виконанні окремих етапів та фрагментів зазначених науково-дослідних робіт.

5. РІВЕНЬ ВИКОНАННЯ ПОСТАВЛЕНОГО НАУКОВОГО ЗАВДАННЯ, ОВОЛОДІННЯ ЗДОБУВАЧЕМ МЕТОДОЛОГІЄЮ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Дисертаційна робота виконана на належному науково-методичному рівні та являє собою завершене самостійне дослідження. Мета роботи та поставлені для її досягнення завдання сформульовані логічно й обґрунтовано на основі ґрунтовного аналізу сучасних наукових джерел, який охоплює 250 літературних найменувань.

У роботі переконливо обґрунтовано вибір використаних методів дослідження, визначено доцільність їх застосування відповідно до поставленої мети та завдань, а також забезпечено належний підхід до формування груп дослідження. Для аналізу отриманих результатів використано адекватні методи статистичної обробки, що відповідають сучасним вимогам доказової медицини.

У процесі виконання дисертаційного дослідження було обстежено 230 осіб. Залежно від клінічних характеристик та застосованих естетичних методів ортопедичного лікування 90 пацієнтів були розподілені на три основні групи. Проведений комплексний аналіз отриманих даних на репрезентативному клінічному матеріалі забезпечив високий рівень достовірності результатів дослідження, а також обґрунтованість сформульованих наукових положень, висновків і практичних рекомендацій.

При формуванні дослідних груп здобувачкою дотримано принципів їх максимальної однорідності за віком, статтю та основними клінічними характеристиками. До дослідження були включені пацієнти віком від 18 до 60 років із дефектами твердих тканин зубів та малими включеними дефектами зубних рядів, які мали показання до ортопедичного лікування із застосуванням естетичних штучних коронок і мостоподібних протезів.

Такий підхід забезпечив коректність порівняння результатів лікування та підвищив наукову цінність отриманих даних.

Усі учасники дослідження надали письмову інформовану згоду на участь у ньому. Проведення дослідження було схвалене Комісією з питань біоетики Івано-Франківського національного медичного університету (протокол № 156/26 від 21.01.2026 р.), яка підтвердила його відповідність основним етичним принципам біомедичних досліджень. Встановлено, що дослідження виконано з дотриманням положень Гельсінської декларації, Конвенції Ради Європи про права людини та

біомедицину, нормативних документів Всесвітньої організації охорони здоров'я, а також чинного законодавства України у сфері біоетики та захисту прав людини.

6. ТЕОРЕТИЧНЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Важливе теоретичне та практичне значення отриманих результатів є безсумнівним. Базуючись на результатах проведеного дослідження здобувач доповнив сучасні уявлення про естетичні критерії оцінки стану зубо-щелепної системи у пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів.

На основі отриманих результатів кваліфікаційної праці теоретично обґрунтовано доцільність комплексного підходу до ортопедичного лікування із врахуванням клінічних, функціональних, пародонтологічних та естетичних показників, що неодмінно стане корисним для практичної стоматології.

У дисертації розроблено, апробовано та впроваджено в практичну стоматологію «Карту визначення рівня естетики пацієнтів», яка враховує комплекс естетично значущих параметрів, зокрема колір, форму та положення зубів, стан ясеневого краю, особливості ріжучого краю зубів, а також наявність прямих чи непрямих реставрацій. На підставі отриманих результатів запропоновано індекс естетики пацієнтів, що дозволяє об'єктивізувати оцінку естетичного стану зубо-щелепної системи.

Запропонована методика виготовлення естетичних незнімних безметалевих конструкцій із використанням цифрових 3D-технологій сприяє підвищенню ефективності ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів та зубних рядів, забезпечуючи високий рівень функціональних і естетичних результатів.

Автором розроблено методику формування міжзубного проміжку, що ґрунтується на моделюванні індивідуалізованої форми з'єднаних між собою коронок або їх з'єднання з проміжною частиною мостоподібної конструкції. Препарування твердих тканин зубів здійснюється диференційовано з урахуванням площі та глибини міжзубного простору, що сприяє досягненню оптимальних естетичних і функціональних результатів ортопедичного лікування.

Отримані результати дисертаційного дослідження мають вагоме практичне значення, оскільки дозволяють рекомендувати до широкого використання цифрову програму «Teeth Spa» для визначення кольору зубів.

Застосування вищезазначеного програмного забезпечення забезпечує стандартизацію процесу оцінювання та підбору кольору зубів, підвищує об'єктивність отриманих результатів і сприяє покращенню якості естетичних стоматологічних реставрацій.

7. ОЦІНКА ЗМІСТУ ДИСЕРТАЦІЇ, ЇЇ ЗАВЕРШЕНОСТІ В ЦІЛОМУ.

Оцінка змісту та структури дисертації.

Дисертаційна робота написана традиційно, українською мовою, викладена на 221 сторінці машинописного тексту, містить анотацію, вступ, огляд літератури, опис матеріалів та методів дослідження, 3 розділи власних досліджень, аналіз і узагальнення результатів, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та додатків. Загальний обсяг та структура дисертації повністю відповідають вимогам МОН України щодо дисертаційних робіт. На початку дисертаційної роботи, у відповідності до вимог, наведені анотації до роботи українською та англійською мовами, а також перелік публікацій автора за темою дисертаційного дослідження.

У Вступі на 10 сторінках доведена актуальність теми дисертації, зв'язок роботи з науковими тематиками, представлені мета і завдання дослідження, зазначені об'єкт, предмет, методи дослідження, висвітлені наукова новизна та практичне значення отриманих результатів, показано впровадження їх у навчально-педагогічний процес у вищих навчальних закладах, а також у закладах практичної охорони здоров'я, приведений особистий внесок здобувача, зазначена апробація результатів дисертації та відображення їх у наукових публікаціях. Представлена у вступі інформація дозволяє в повній мірі скласти уявлення про дане дисертаційне дослідження.

Розділ 1, що містить огляд літератури, складається з 2-х підрозділів, викладений на 28 сторінках. Автор описує методи діагностики та естетичного ортопедичного лікування у пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів.

В підрозділі 1.1 на підставі здійсненого літературного огляду аналізуються сучасні уявлення про поширеність, причини і методи діагностики пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів.

В підрозділі 1.2 представлено обговорення даних літературних джерел щодо методів лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів сучасними естетичними ортопедичними конструкціями зубних протезів та аналізу естетичних вимог пацієнтів.

Наприкінці розділу здобувач подає стислий висновок, зазначаючи на високій поширеності дефектів твердих тканин зубів і зубних рядів, особливо у фронтальних ділянках зубних рядів верхньої або нижньої щелеп.

Водночас автор акцентує увагу на необхідності вивчення властивостей біосумісності кераміки і діоксиду циркону із тканинами ротової порожнини і організму пацієнтів.

У другому розділі «Матеріали та методи дослідження», який складається з чотирьох підрозділів, в яких здобувачем використано клінічна характеристика обстежених пацієнтів (2.1), клінічні та додаткові методи обстеження пацієнтів (2.2), експериментальне вивчення біосумісності естетичних матеріалів для незнімних протезів, атомно-силова мікроскопія (2.3) та статистичні методи дослідження (2.4), репрезентований науковий підхід для досягнення сформульованої мети та розв'язання завдань є коректним з точки зору методології.

Розділ викладений на 8-ми сторінках, інформативно проілюстрований схемами та формулами.

Розділ 3 присвячений вивченню стану зубо-щелепної системи у пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів на наявність естетичних недоліків та поширеність застосування естетичних ортопедичних методів лікування.

З метою вивчення стану зубо-щелепної системи автором розроблено «Карту визначення рівня естетики пацієнта», в якій були включені наступні параметри: аналіз форми і кольору зубів, положення зубів, стан ясен, наявність реставрацій, стан оклюзійних співвідношень та гігієни ротової порожнини.

За підсумками розділу здобувачем встановлено, що найбільш вагомими причинами естетичної незадоволеності у обстежених пацієнтів були зміни кольору зубів або реставрацій у 53,5% обстежених.

Зокрема, порушення форми – 30,0%, зміна положення зубів – у 35,6%, неоднаковий рівень прикріплення ясен фронтальних зубів – у 18,3%.

В даному розділі на основі отриманих даних автором запропоновано «Індекс естетики», який враховував визначених 10 чинників, кожен із яких має свої стандартизовані бали.

Проведений дисертантом аналіз вищезазначених індексів продемонстрував високий рівень (41-50 балів) лише у 16,5% пацієнтів, середній рівень (31-40 балів) – у 57,0%, а низький рівень естетичної задоволеності (до 30 балів) був виявлений при обстеженні у 26,5% пацієнтів. В свою чергу клінічна оцінка естетичних реставрацій на основі критеріїв USPHS Ryge засвідчила, що за критерієм крайової адаптації «Alpha» у обстежених відсутня щілина між тканинами зуба і реставрацією у 13,9% пацієнтів, а критерій «Bravo» встановлено у більшості обстежених пацієнтів – у 62,6%.

Розділ містить 5 рисунків у вигляді діаграм та 1 таблиці з цифровим контентом, що полегшує сприйняття викладеного у розділі матеріалу, а також короткий підсумок та перелік публікацій автора за напрямком досліджень.

У **розділі 4** наведені результати дослідження біосумісності та характеристик матеріалів, що застосовуються для виготовлення незнімних естетичних ортопедичних конструкцій. Розділ характеризується високою інформативністю та містить дані щодо вивчення властивостей поверхонь діоксиду цирконію і безметалевої кераміки на мікро- та нанорівнях, що дає змогу глибше зрозуміти складні механізми взаємодії стоматологічних матеріалів із тканинами ротової порожнини.

Зважаючи на те, що кут змочування є важливим показником, який впливає на адгезію бактерій та формування біоплівки на поверхні стоматологічних матеріалів, а отже, може бути пов'язаний із розвитком запальних процесів інфекційної природи та інших ускладнень, дисертант обґрунтовано використав цей метод для оцінки поверхневої енергії та гідрофобності. Саме дані параметри лежать в основі моделей

адсорбції білків, клітинної адгезії та взаємодії ротової рідини з поверхнею зубів і матеріалів зубних протезів.

Одержані дані експериментального вивчення й обґрунтування біосумісності стоматологічних матеріалів – діоксиду циркону, металокераміки, прескераміки, діоксиду циркону, покритого керамікою за результатами профілометрії та атомно-силової мікроскопії, на думку дисертанта, доводять, що використання незнімних конструкцій на основі діоксиду циркону і прескераміки сприяє зниженню ймовірності розвитку запальних процесів у тканинах маргінального пародонта завдяки нижчій адсорбції білка і клітинній адгезії, а діоксид циркону, покритий керамікою в свою чергу має найкращу біосумісність до тканин ротової порожнини і ротової рідини, за рахунок низького кута змочування і рівня адгезії.

Розділ цікавий, науково інформативний, має практичну спрямованість, гарно ілюстрований мікрофотографіями поверхней зразків вищезгаданих матеріалів.

У **п'ятому розділі** дисертації, що має назву «Клінічне та імунологічне обґрунтування запропонованих методів естетичного ортопедичного лікування» та займає 39 сторінок, автор представив результати клінічної оцінки ефективності запропонованих підходів і дані імунологічного аналізу стану місцевого імунітету порожнини рота, зокрема дослідження концентрації цитокінів у ротовій рідині.

У підрозділі 5.1 автором здійснено порівняльний аналіз запропонованого підходу до виготовлення штучних коронок із діоксиду циркону та прескераміки, який передбачає врахування стану міжзубного проміжку в ділянці з'єднання суміжних коронок або контактних поверхонь у пацієнтів різних груп спостереження.

Результати клінічних досліджень засвідчили високу ефективність застосування незнімних естетичних ортопедичних конструкцій, виготовлених на основі діоксиду циркону та прескераміки. Використання запропонованих методик ортопедичного лікування із застосуванням безметалових незнімних конструкцій сприяє підвищенню клінічної ефективності реставрацій, що підтверджується показниками, оціненими відповідно до критеріїв USPHS.

Як продовження дослідження стало вивчення обґрунтування ефективності ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів із

застосуванням естетичних незнімних протезів шляхом аналізу стану місцевого імунітету ротової порожнини, який дисертант досить вдало репрезентував у другому підрозділі.

Автор наголошує, що застосування естетичних незнімних протезних конструкцій на основі діоксиду цирконію та безметалевої кераміки позитивно впливає на стан місцевого імунітету ротової порожнини. Це сприяє прискоренню процесів загоєння слизової оболонки ясен після препарування твердих тканин зубів та обмеженню розвитку запальних змін у тканинах пародонта у віддалені терміни після проведеного ортопедичного лікування.

Підрозділ доповнений 4-ма клінічними прикладами ортопедичного лікування пацієнтів із використанням безметалевих конструкцій, що слугують клінічним обґрунтуванням запропонованих методик та наочно демонструють їх практичну цінність.

У підрозділі 5.3 автор висвітлює візуалізацією софту запропонованої ним комп'ютерної програми для діагностики та визначення кольору твердих тканин зубів і реставрацій – Teeth Spa. Використання даної програми дало змогу обґрунтувати доцільність застосування запропонованої методики препарування твердих тканин зубів під штучні коронки, яка передбачає диференційований підхід залежно від площі та глибини міжзубного проміжку. Моделювання коронок здійснюється індивідуально з урахуванням глибини міжзубного простору та умов для формування міжзубного сосочка.

З метою збереження ясеневого краю та міжзубного сосочка автором запропоновано при виготовленні з'єднаних коронок залишати в міжзубному проміжку мінімально необхідний простір, що сприяє профілактиці хронічної травматизації та запобігає розвитку запальних процесів у тканинах міжзубного сосочка.

Наприкінці розділу наведено висновки, у яких узагальнено та систематизовано представлені результати дослідження, а також обґрунтовано практичну значущість. Остання, на думку автора, полягає у розробці індивідуалізованого підходу до препарування твердих тканин зубів на основі сканування зубних рядів під час виготовлення безметалевих естетичних ортопедичних конструкцій.

Розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» викладений на 19 сторінках. Слід відзначити високий рівень дисертанта щодо аналізу одержаного фактичного матеріалу, його узагальнення та співставлення з результатами інших авторів, які наведені у використаних джерелах наукової літератури.

Автор узагальнює основні результати дисертаційного дослідження та акцентує увагу на його науковій і практичній значущості, яка полягає у розробці нового комплексного підходу до підвищення ефективності ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів та зубних рядів.

Запропонований автором підхід ґрунтується на клінічному обґрунтуванні удосконалених методик лікування, врахуванні естетичних показників та використанні сучасних 3D-технологій.

Узагальнюючий та шість окремих **висновків** дисертації сформульовані чітко й послідовно, ґрунтуються на отриманих результатах дослідження, відповідають поставленим завданням та відзначаються достатньою аргументованістю. За результатами проведених досліджень здобувачем також запропоновано практичні рекомендації, які мають прикладне значення та можуть бути використані в клінічній практиці.

Список використаних джерел містить 250 публікацій, з яких 57 викладено кирилицею та 193 латиницею.

У **додатках** наведений перелік опублікованих праць за матеріалами дисертації (Додаток А), відомості про апробацію результатів дисертації (Додаток А1), репрезентована карта визначення рівня естетики пацієнтів (Додаток Б), карта індексу естетики (Додаток Б1), результати виконання комп'ютерної програми для діагностики і визначення кольору твердих тканин зуба і реставрацій – Teeth Spa (Додаток В), та 19 актів про впровадження результатів, отриманих у дисертаційній роботі (Додаток Д1-Д19), сканкопія свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір (Додаток Е1).

8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ В ПРАКТИЦІ.

Розроблена автором комп'ютерна програма «Teeth Spa» є надзвичайно корисною для практикуючих лікарів-стоматологів різних спеціальностей, оскільки дозволяє визначати індивідуальні нормативні параметри кольору зубів.

Результати кваліфікаційної праці у вигляді вищезазначених запропонованих дисертантом методик застосовуються в практичній діяльності лікарів-стоматологів клініки кафедри стоматології післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету, клініки кафедри ортопедичної стоматології Івано-Франківського національного медичного університету, кафедри ортопедичної стоматології навчально-наукового інституту стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, КП «Полтавський обласний центр стоматології – стоматологічна клінічна поліклініка» ПОР, ННЛП «Університетська клініка» Полтавського державного медичного університету, клініки кафедри ортопедичної стоматології, цифрових технологій та імплантології НУОЗ імені П.Л. Шупика, кафедри ортодонції Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, стоматологічного медичного центру Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, навчально-лікувального центру «Університетська клініка» Буковинського державного медичного університету, стоматологічний відділ університетської клініки Тернопільського національного медичного університету.

Крім того, результати проведених досліджень впроваджено в навчальний процес і використовуються під час лекційних курсів та практичних занять на кафедрах стоматології післядипломної освіти, ортопедичної стоматології Івано-Франківського національного медичного університету, кафедри ортодонції, кафедри ортопедичної стоматології навчально-наукового інституту стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кафедри ортопедичної стоматології Тернопільського національного медичного університету, кафедри ортопедичної стоматології Буковинського державного медичного університету, кафедри ортопедичної стоматології з імплантологією Полтавського державного медичного університету, кафедри ортопедичної стоматології, цифрових технологій та імплантології Національного університету охорони здоров'я імені П.Л. Шупика.

9. ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗМІСТУ ДИСЕРТАЦІЇ, ЗАПИТАННЯ ДО ЗДОБУВАЧА.

1. У кваліфікаційній роботі наявні поодинокі технічні недоліки: у кількох місцях під час оформлення тексту відсутні пробіли між словами, трапляються окремі описки.

2. В розділі, присвяченому аналізу та узагальнення результатів дослідження дещо дублюється інформація зі вступу.

Проте дані зауваження, висловлені під час ознайомлення з кваліфікаційною працею, не стосуються змістовної частини роботи, жодним чином не зменшують її наукової та практичної значущості, а також абсолютно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

У порядку дискусії, під час офіційного захисту хотілося б отримати відповіді на наступні **запитання**:

1. Чому використання діоксиду циркону і прескераміки зменшує ризик розвитку запальних процесів у тканинах маргінального пародонту?
2. Для чого, на Вашу думку, формується простір для міжзубного сосочка?
3. Які можливості для гігієни порожнини рота забезпечує запропонована Вами методика?

10. ВІДСУТНІСТЬ (НАЯВНІСТЬ) ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

Комісією з виявлення та запобігання плагіату Івано-Франківського національного медичного університету проведено автоматичну перевірку на наявність текстових збігів у дисертаційній роботі Ожогана Павла Зіновійовича на тему «Клінічне обґрунтування удосконалених методик естетичного ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів».

Згідно експертного висновку від 18 травня 2026 року, підписаного головою комісії Тарасом Котиком та завізованого проректором з наукової роботи Івано-Франківського національного медичного університету професором Наталією Козань, оригінальність даної роботи становить: коефіцієнт подібності 1 – 5,95 % та коефіцієнт подібності 2 – 1,01 %.

11. ВИСНОВОК ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ ДИСЕРТАЦІЇ ВСТАНОВЛЕНИМ ВИМОГАМ.

Дисертаційна робота Ожогана Павла Зіновійовича на тему «Клінічне обґрунтування удосконалених методик естетичного ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів» є завершеним самостійним науковим дослідженням, в якому наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення актуального медико-соціального завдання сучасної стоматології. Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 221 «Стоматологія».

За своєю актуальністю, метою і завданням дослідження, достовірністю і обґрунтованістю отриманих результатів, висновків і практичному значенню дисертація Ожогана П. З. на тему «Клінічне обґрунтування удосконалених методик естетичного ортопедичного лікування пацієнтів із дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів», яка виконана під науковим керівництвом Заслуженого діяча науки і техніки України, Член-кореспондента НАМН України, професора Рожка М. М., відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 щодо здобуття ступеня доктора філософії та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, а здобувач заслуговує присудження йому ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 221 «Стоматологія» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

**Завідувач кафедри
ортопедичної стоматології
Тернопільського національного
медичного університету
імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України,
доктор медичних наук, професор**

Петро ГАСЮК